

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про ратифікацію Протоколів N 12 та N 14 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод

Верховна Рада України постановляє:

Протокол N 12 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, підписаний від імені України 4 листопада 2000 року у м. Римі, та Протокол N 14 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, який змінює контрольну систему Конвенції, підписаний від імені України 10 листопада 2004 року у м. Страсбурзі, ратифікувати (додається).

Президент України
м. Київ
9 лютого 2006 року
N 3435-IV

В. ЮЩЕНКО

ПРОТОКОЛ N 12 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод

Офіційний переклад.

Держави - члени Ради Європи, які підписали цей Протокол,

беручи до уваги основоположний принцип, відповідно до якого всі особи є рівними перед законом і мають право на рівний захист за законом;

будучи сповненими рішучості вжити подальших заходів для сприяння рівності всіх осіб шляхом колективного застосування загальної заборони дискримінації за допомогою Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, підписаної в Римі 4 листопада 1950 року (далі - Конвенція);

знову підтверджуючи, що принцип недискримінації не стоїть на заваді Державам-учасникам уживати заходів для сприяння повній та реальній рівності, якщо ці заходи є об'єктивно й обґрунтовано виправданими,

домовилися про таке:

Стаття 1 Загальна заборона дискримінації

1. Здійснення будь-якого передбаченого законом права забезпечується без дискримінації за будь-якою ознакою, наприклад за ознакою статі, раси, кольору шкіри, мови, релігії, політичних чи інших переконань, національного чи соціального походження, належності до національної меншини, майнового стану, народження або за іншою ознакою.

2. Ніхто не може бути дискримінований будь-яким органом державної влади за будь-якою ознакою, наприклад за тими, які зазначено в пункті 1.

Стаття 2

Територіальне застосування

1. Будь-яка держава під час підписання або депонування своєї ратифікаційної грамоти або свого документа про прийняття чи схвалення може точно визначити територію чи території, до яких застосовується цей Протокол.

2. Будь-яка держава будь-коли в подальшому за допомогою заяви, адресованої Генеральному секретарю Ради Європи, може поширити застосування цього Протоколу на будь-яку іншу територію, точно визначену в цій заяві. Стосовно такої території Протокол набуває чинності в перший день місяця, що настає після закінчення тримісячного строку від дати отримання такої заяви Генеральним секретарем.

3. Будь-яка заява, зроблена на підставі двох попередніх пунктів, може бути відкликана або змінена стосовно будь-якої території, точно визначеної в цій заяві, за допомогою повідомлення, адресованого Генеральному секретарю Ради Європи. Відкликання або зміна набувають чинності в перший день місяця, що настає після закінчення тримісячного строку від дати отримання такого повідомлення Генеральним секретарем.

4. Заява, зроблена згідно із цією статтею, вважається такою, що зроблена відповідно до пункту 1 статті 56 Конвенції.

5. Будь-яка держава, яка зробила заяву відповідно до пункту 1 чи 2 цієї статті, може будь-коли в подальшому заявити від імені однієї чи більш ніж однієї території, якої стосується заява, що вона визнає компетенцію Суду приймати заяви від окремих осіб, неурядових організацій або груп осіб згідно зі статтею 34 Конвенції стосовно статті 1 цього Протоколу.

Стаття 3

Зв'язок з Конвенцією

У відносинах між Держави-учасниками положення статей 1 та 2 цього Протоколу вважаються додатковими статтями Конвенції й усі положення Конвенції застосовуються відповідно.

Стаття 4

Підписання та ратифікація

Цей Протокол відкритий для підписання державами - членами Ради Європи, які підписали Конвенцію. Він підлягає ратифікації, прийняттю чи схваленню. Держава - член Ради Європи не може ратифікувати, прийняти чи схвалити цього Протоколу, якщо вона раніше або одночасно не ратифікувала Конвенції. Ратифікаційні грамоти або документи про прийняття чи схвалення здаються на зберігання Генеральному секретарю Ради Європи.

Стаття 5

Набуття чинності

1. Цей Протокол набуває чинності в перший день місяця, що настає після закінчення тримісячного строку від дати, коли десять держав - членів Ради Європи висловили свою згоду на обов'язковість для них цього Протоколу згідно з положеннями статті 4.

2. Стосовно будь-якої держави-члена, яка в подальшому висловлює свою згоду на обов'язковість для неї цього Протоколу, Протокол набуває чинності в перший день місяця, що настає після закінчення тримісячного строку від дати здачі на зберігання ратифікаційної грамоти або документа про прийняття чи схвалення.

Стаття 6

Функції депозитарію

Генеральний секретар Ради Європи повідомляє всім державам - членам Ради Європи:

- a) про будь-яке підписання;
- b) про здачу на зберігання будь-якої ратифікаційної грамоти чи будь-якого документа про прийняття чи схвалення;
- c) про будь-яку дату набуття чинності цим Протоколом згідно зі статтями 2 та 5;
- d) про будь-яку іншу дію, повідомлення чи сповіщення, що стосується цього Протоколу.

На посвідчення чого ті, що підписалися нижче, належним чином на те уповноважені, підписали цей Протокол.

Учинено в Римі 4 листопада 2000 року англійською та французькою мовами, причому обидва тексти є автентичними, в одному примірнику, який зберігається в архіві Ради Європи. Генеральний секретар Ради Європи надсилає засвідчені копії цього Протоколу кожній державі - члену Ради Європи.

ПРОТОКОЛ N 14

до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, який змінює контрольну систему Конвенції

Офіційний переклад.

Преамбула

Держави - члени Ради Європи, які підписали цей Протокол до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, підписаної у Римі 4 листопада 1950 року (далі - Конвенція),

беручи до уваги Резолюцію N 1 і Декларацію, ухвалені на Європейській Міністерській конференції з питань прав людини, проведеної у Римі 3 та 4 листопада 2000 року;

беручи до уваги декларації, ухвалені Комітетом Міністрів 8 листопада 2001 року, 7 листопада 2002 року і 15 травня 2003 року, на 109-й, 111-й та 112-й сесіях, відповідно;

беручи до уваги Висновок N 251 (2004), ухвалений Парламентською Асамблеєю Ради Європи 28 квітня 2004 року;

зважаючи на невідкладну потребу змінити певні положення Конвенції для збереження й покращення ефективності контрольної системи на тривалий період, головним чином у світлі дедалі більшої завантаженості Європейського суду з прав людини та Комітету Міністрів Ради Європи;

зважаючи, зокрема, на потребу забезпечити Суду можливість і надалі відігравати свою провідну роль у захисті прав людини в Європі,
домовились про таке:

Стаття 1

Пункт 2 статті 22 Конвенції вилучити.

Стаття 2

Стаття 23 Конвенції викладається в такій редакції:

"Стаття 23

Термін повноважень і звільнення з посади

1. Судді обираються терміном на дев'ять років. Вони не можуть бути переобрані.
2. Термін повноважень суддів закінчується після досягнення ними 70-річного віку.
3. Судді обіймають посаду доти, доки їх не замінять. Проте вони продовжують вести справи, які вже знаходяться у них на розгляді.
4. Жоден суддя не може бути звільнений з посади, якщо тільки інші судді більшістю у дві третини голосів не ухвалють рішення про його невідповідність установленим вимогам".

Стаття 3

Статтю 24 Конвенції вилучити.

Стаття 4

Статтю 25 Конвенції вважати статтею 24 і викласти її у такій редакції:

"Стаття 24

Канцелярія і доповідачі

1. Суд має канцелярію, функції та організація якої визначені Регламентом Суду.

2. Коли Суд засідає у складі одного судді, Суду надають допомогу доповідачі, які діють під керівництвом Голови Суду. Вони входять до складу канцелярії Суду".

Стаття 5

Статтю 26 Конвенції вважати статтею 25 ("Пленарні засідання Суду") і внести до її тексту такі зміни:

1. У кінці підпункту "d" замінити кому на крапку з комою, а слово "та" вилючити.
2. У кінці підпункту "e" замінити крапку на крапку з комою.
3. Доповнити новим підпунктом "f" у такій редакції:

"f) звертається з будь-яким клопотанням згідно з пунктом 2 статті 26".

Стаття 6

Статтю 27 Конвенції вважати статтею 26 і викласти її в такій редакції:

"Стаття 26

Одноосібний склад Суду, комітети, палати й Велика палата

1. Для розгляду переданих йому справ Суд засідає у складі одного судді, комітетами у складі трьох суддів, палатами у складі семи суддів і Великою палатою у складі сімнадцяти суддів. Палати Суду створюють комітети на встановлений строк.
2. На прохання пленарного засідання Суду Комітет Міністрів може одностайним рішенням і на встановлений строк зменшити кількість суддів у палатах до п'яти осіб.
3. Коли суддя засідає одноосібно, він не розглядає жодної заяви проти Високої Договірної Сторони, від якої цього суддю було обрано.
4. Суддя, обраний стосовно заінтересованої Високої Договірної Сторони, засідає як *ex officio* член палати або Великої палати. У разі відсутності такого судді або якщо суддя не може брати участі у засіданнях, Голова Суду вибирає зі списку, поданого заздалегідь цією Стороною, особу, яка засідає як суддя.
5. До складу Великої палати входять також Голова Суду, заступники Голови, голови палат і інші судді, яких визначено відповідно до Регламенту Суду. Якщо справа передається до Великої палати відповідно до статті 43, у Великій палаті не може засідати жоден суддя з палати, яка прийняла рішення у справі, за винятком голови палати і судді, який засідав від заінтересованої Високої Договірної Сторони".

Стаття 7

Додати після нової статті 26 Конвенції нову статтю 27 у такій редакції:

"Стаття 27

Компетенція суддів, які засідають одноосібно

1. Суддя, який засідає одноосібно, може оголосити неприйнятною або вилучити з реєстру справ заяву, подану відповідно до статті 34, якщо таке рішення може бути прийняте без додаткового вивчення.

2. Це рішення є остаточним.

3. Якщо суддя, який засідає одноосібно, не оголошує заяву неприйнятною або не вилучає її з реєстру справ, то цей суддя передає її до комітету або палати для подальшого вивчення".

Стаття 8

Статтю 28 Конвенції викласти в такій редакції:

"Стаття 28 **Компетенція комітетів**

1. Стосовно заяви, поданої відповідно до статті 34, Комітет може одностайним голосуванням:

а) оголосити її неприйнятною або вилучити її з реєстру справ, якщо таке рішення може бути прийняте без подальшого вивчення; або

б) оголосити її прийнятною і одночасно постановити рішення по суті, якщо покладене в основу справи питання стосовно тлумачення або застосування Конвенції чи протоколів до неї є предметом усталеної практики Суду.

2. Рішення та рішення по суті, передбачені пунктом 1, є остаточними.

3. Якщо суддя, обраний стосовно Високої Договірної Сторони, яка є стороною у справі, не є членом комітету, комітет може на будь-якій стадії провадження запросити цього суддю зайняти місце одного з членів комітету, беручи до уваги всі відповідні чинники, у тому числі те, чи заперечувала ця Сторона проти застосування процедури, передбаченої підпунктом "b" пункту 1".

Стаття 9

До статті 29 Конвенції внести такі зміни:

1. Пункт 1 викласти у такій редакції: "Якщо відповідно до статті 27 чи статті 28 не прийнято жодного рішення, або відповідно до статті 28 не постановлено жодного рішення по суті, палата приймає рішення стосовно прийнятності й суті індивідуальних заяв, поданих відповідно до статті 34. Рішення стосовно прийнятності може бути прийняте окремо".

2. У кінці пункту 2 додати нове речення в такій редакції: "Рішення стосовно прийнятності приймається окремо, якщо Суд за виняткових обставин не вирішить інакше".

3. Пункт 3 вилучити.

Стаття 10

До статті 31 Конвенції внести такі зміни:

1. В кінці підпункту "а" слово "та" вилучити.
2. Підпункт "b" вважати підпунктом "с" і доповнити статтю новим підпунктом "b":

"b) приймає рішення з питань, поданих Суду Комітетом Міністрів згідно з пунктом 4 статті 46; та"

Стаття 11

До статті 32 Конвенції внести такі зміни:

У кінці пункту 1 після числа 34 додати кому і число 46.

Стаття 12

Пункт 3 статті 35 Конвенції викласти у такій редакції:

"3. Суд оголошує неприйнятною будь-яку індивідуальну заяву, подану відповідно до статті 34, якщо він вважає:

- а) що ця заява несумісна з положеннями Конвенції або протоколів до неї, явно необґрунтована або є порушенням права на подання заяви; або
- б) що заявник не зазнав суттєвої шкоди, якщо тільки повага до прав людини, гарантованих Конвенцією і протоколами до неї, не вимагає розгляду заяви по суті, а також за умови, що на цій підставі не може бути відхилена жодна справа, яку національний суд не розглянув належним чином".

Стаття 13

Доповнити статтю 36 Конвенції пунктом 3 у такій редакції:

"3. У всіх справах, які розглядає палата або Велика палата, Комісар Ради Європи з прав людини має право подавати свої письмові зауваження і брати участь у слуханнях".

Стаття 14

Викласти статтю 38 Конвенції у такій редакції:

"Стаття 38 **Розгляд справи**

Суд розглядає справу разом з представниками сторін і, у випадку необхідності, проводить розслідування, для ефективного здійснення якого заінтересовані Високі Договірні Сторони створюють усі необхідні умови".

Стаття 15

Викласти статтю 39 Конвенції у такій редакції:

"Стаття 39
Дружнє врегулювання

1. На будь-якій стадії провадження Суд може надати себе в розпорядження заінтересованих сторін для забезпечення дружнього врегулювання спору на основі поваги до прав людини, як їх визначає Конвенція та протоколи до неї.
2. Процедура, що здійснюється відповідно до пункту 1, є конфіденційною.
3. У разі досягнення дружнього врегулювання Суд вилучає справу з реєстру, прийнявши рішення, яке містить лише стислий виклад фактів і досягнутого вирішення.
4. Це рішення передається Комітету міністрів, який здійснює нагляд за виконанням умов дружнього врегулювання, викладених у рішенні".

Стаття 16

Статтю 46 Конвенції викласти у такій редакції:

"Стаття 46
Обов'язкова сила рішень та їхнє виконання

1. Високі Договірні Сторони зобов'язуються виконувати остаточні рішення Суду в будь-яких справах, у яких вони є сторонами.
2. Остаточне рішення Суду передається Комітету міністрів, який здійснює нагляд за його виконанням.
3. Якщо Комітет Міністрів вважає, що нагляд за виконанням остаточного рішення ускладнений проблемою тлумачення рішення, він може звернутися до Суду з метою надання відповідного роз'яснення. Рішення про звернення ухвалюється більшістю у дві третини голосів представників, які мають право засідати в Комітеті.
4. Якщо Комітет Міністрів вважає, що Висока Договірна Сторона відмовляється виконувати остаточне рішення у справі, в якій вона є стороною, він може, після вручення формального повідомлення цій Стороні та шляхом ухвалення рішення більшістю у дві третини голосів представників, які мають право засідати в Комітеті, звернутися до Суду з питанням про додержання цією Стороною свого зобов'язання згідно з пунктом 1.
5. Якщо Суд виявляє порушення пункту 1, він передає справу Комітету Міністрів з метою визначення заходів, яких необхідно вжити. Якщо Суд не виявляє порушення пункту 1, він передає справу Комітету міністрів, який приймає рішення про закриття розгляду справи".

Стаття 17

До статті 59 Конвенції внести такі зміни:

1. Доповнити статтю новим пунктом 2 у такій редакції:
"2. До цієї Конвенції може приєднатися Європейський Союз".
2. Пункти 2, 3 та 4 вважати відповідно пунктами 3, 4 та 5.

Прикінцеві та перехідні положення

Стаття 18

1. Цей Протокол є відкритим для підписання державами - членами Ради Європи, що підписали Конвенцію, які можуть висловити свою згоду на обов'язковість через:

- a) підписання без застережень стосовно ратифікації, прийняття чи схвалення; або
- b) підписання, що підлягає ратифікації, прийняттю чи схваленню, з подальшою ратифікацією, прийняттям чи схваленням.

2. Ратифікаційні грамоти або документи про прийняття чи схвалення передаються на зберігання Генеральному секретареві Ради Європи.

Стаття 19

Цей Протокол набуває чинності в перший день місяця, що настає після закінчення тримісячного терміну від дати, коли всі учасниці Конвенції висловили свою згоду на обов'язковість для них цього Протоколу згідно з положеннями статті 18.

Стаття 20

1. Від дати набрання чинності цим Протоколом його положення застосовуються до всіх заяв, що перебувають на розгляді Суду, а також до всіх рішень, виконання яких перебуває під наглядом Комітету Міністрів

2. Нові критерії прийнятності, додані статтею 12 цього Протоколу до підпункту "b" пункту 3 статті 35 Конвенції, не застосовуються до заяв, визнаних прийнятними до набрання чинності цим Протоколом. Протягом двох років після набрання чинності цим Протоколом лише палати й Велика палата Суду можуть застосовувати нові критерії прийнятності.

Стаття 21

Термін повноважень суддів, яких на дату набрання чинності цим Протоколом обрано на перший термін повноважень, у силу права збільшується до загального періоду в дев'ять років. Інші судді завершують свій термін повноважень, який у силу права збільшується на два роки.

Стаття 22

Генеральний секретар Ради Європи повідомляє всім державам - членам Ради Європи:

- a) про будь-яке підписання;
- b) про здачу на зберігання будь-якої ратифікаційної грамоти чи будь-якого документа про прийняття або схвалення;
- c) про дату набрання чинності цим Протоколом відповідно до статті 19; та

d) про будь-яку іншу дію, повідомлення чи інформацію, які стосуються цього Протоколу.

На посвідчення чого ті, що підписалися нижче, належним чином на те вповноважені, підписали цей Протокол.

Учинено в м. Страсбург 13 травня 2004 року англійською та французькою мовами, причому обидва тексти є автентичними, в одному примірнику, який зберігається в архіві Ради Європи. Генеральний секретар Ради Європи надсилає засвідчені копії цього Протоколу кожній державі - члену Ради Європи.
